

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ «ΣΚΙΑΔΟΣ»

(Gartenlaube).

Ἡ γερμανικὴ περιοδικὴ δημοσιογραφία ἀπώλεσε πρὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἓνα τῶν δημοτικωτέρων, γνωστοτέρων καὶ προσφιλεστέρων αὐτῆς ἐκδοτῶν. Τῇ 23 Μαρτίου ἐν. ἔτ. ἀπεβίωσε ἐν Λειψία τὸ 63^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγων δ' Ἐρνέστος Keil, ἰδιοκτῆτης καὶ διευθυντῆς τοῦ γνωστοῦ παγκοσμίου γερμανικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, τῆς Σκιαδος (Gartenlaube), ἧς ἡ ἐβδομαδιαία ἐκδοσις, ἀνερχομένη εἰς 500,000 ἀντιτύπων, μαρτυρεῖ τὴν δημοτικότητα καὶ τὴν εὐρείαν κυκλοφορίαν τοῦ δημοφιλούς περιοδικοῦ.

Ὁ Ἐρνέστος Keil τὰ πρῶτα βήματα ἐν τῇ δημοσιογραφικῇ αὐτοῦ βίῳ ἐποιήσατο κατὰ τὸ θυελλῶδες ἐκεῖνο ἔτος τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαναστάσεων, τὸ 1848. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἰδεῶν ἐκείνων καὶ τῶν αἰσθημάτων, ὑφ' ὧν ἐνεπνέετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ νέα Γερμανία ἐξέδωκε τὸν Φάρορ (Leuchthurm), πολιτικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ὑποθάλλον τὰς ἀρχούσας τότε παρὰ τῷ γερμανικῷ ἔθνει τάσεις, κηρύττον τὴν ἐνότητα τῆς Γερμανίας ὑπὸ θεσμοῦς ἐλευθέρους, τὴν κατάργησιν τῶν προνομίων, ἅτινα ἐπὶ τοσοῦτον ἐκώλυον τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀνάπτυξιν. Μετὰ τὸ νουάγιον τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ὁ Φάρορ καταδιωχθεὶς ὑπὸ τῶν γερμανικῶν κυβερνήσεων, ἔπαυσε ἐκδιδόμενος, ἐνῶ ὁ διευθυντῆς αὐτοῦ καθείρχθη ἐν εἰρκτῇ ἕνεκα τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ πολιτικῶν φρονημάτων.

Μετὰ τὴν ἀπότισιν τῆς ποιῆς αὐτοῦ ὁ τέως διευθυντῆς τοῦ Φάρορ συνέλαβε σχέδιον εὐρύτερον καὶ κοινωφελέστερον ἢ ἐλευθερία τοῦ λόγου ἧτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἥμισυ εὐάρεστος παρὰ ταῖς γερμανικαῖς κυβερνήσεις, ἡ δὲ αὐστηρότης τοῦ περὶ τύπου νόμου ἧτο οὐσιῶδες κώλυμα διὰ τὴν ἐκ νέου ἐκδοσιν τοῦ φιλελευθέρου περιοδικοῦ.

Ὅντως ἐθμελιώθη ἡ Σκιαδος, ἐβδομαδιαῖον οἰκογενειακὸν φύλλον, ἀπέχον ἰδίως πάσης συζητήσεως περὶ τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς, χρήσιμον ἀνάγνωσμα διὰ πᾶσαν τάξιν καὶ διὰ πᾶσαν ἡλικίαν, προσφιλὲς ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ πλουσίου ἀστοῦ, πολῦτιμον ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ χωρικοῦ. Οὐδενὸς ἐστέρει καὶ οὐδενὸς ἐστερεῖτο· αἱ στήλαι αὐτοῦ ἐκοσμοῦντο διὰ τῶν ἄρθρων τῶν δημοτικωτέρων συγγραφέων τῆς Γερμανίας· ὑπὸ περιβολὴν δημοτικὴν καὶ τοῖς πᾶσι καταληπτὸν ὕψος διεδίδοντο διὰ τῆς Σκιαδος αἱ ὀρθοφρονέστεραι τῶν ἰδεῶν, καθίσταντο προσιτὰ εἰς πάντας τὰ πορίσματα τῆς νέας ἐπιστήμης. Οὐδεὶς συναγωνισμὸς, εἴτε ὑπὸ τῆς πολιτείας, εἴτε ὑπὸ ὀπισθοδρομικῶν στοιχείων ὑποστηριζόμενος, ἠδυνήθη νὰ κλονίσῃ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν δημοτικότητα τοῦ περιοδικοῦ τῆς Λειψίας, τὸ ὅποιον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐξῆπλοῦτο εἰς ἀπάσας τὰς γω-

νίας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ὁ διευθυντῆς αὐτοῦ ἐκέκτετο πλήρη τὴν εἰδικότητα ἐκείνην, τὴν ἀπαιτούμενην διὰ τὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις· ὁ διευθυντῆς ἐνὸς περιοδικοῦ συγγράμματος δὲν ὀφείλει νὰ δημοσιεῖσῃ ἀπλῶς τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ σκέψεις, ἀποκλειστικῶς κατὰ τὰς ἰδίας συμπαθείας· ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἰδίως ὑπ' ὄψιν τὸ δημόσιον, τὰς τάσεις, τὴν καλαισθησίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του, χάριν τῶν ὁποίων ἐκδίδει τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα. Εἰς τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν κανόνων τούτων ἡ Σκιαδος ὀφείλει τὴν ἐξάπλωσιν αὐτῆς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ὅπως διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τοσοῦτον διεδόθη καὶ κατέστη δημοτικὸν ἕτερον ἐπίσης περιοδικὸν τῆς Εὐρώπης σύγγραμμα, ἡ γαλλικὴ Ἐπιθεώρησις τῶν δύο Κόσμων, πρᾶγματι οὐδεμίαν ἀκολουθοῦσα ὀρισμένην ἐπιστημονικὴν ἢ πολιτικὴν τάσιν, προσπαθοῦσα δὲ νὰ καθίσταται αἰείποτε ἀρεστὴ εἰς ἀπάσας τὰς τάσεις καὶ εἰς ἀπάσας τὰς ἀποχρώσεις τῆς κοινωνίας.

Τὸ πένθος, τὸ ὅποιον ἐξεδήλωσεν ὅλος σχεδὸν ὁ τύπος τῆς Γερμανίας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σκιαδος, εἶναι ἐναργῆς ἐκτίμησις τῶν ὑψηροῦν, τὰς ὁποίας προσήνεγκεν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δημοσίου πνεύματος ἐν Γερμανίᾳ τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα, τὸ ὅποιον μετὰ τοσαύτης εὐφυίας καὶ ἱκανότητος ἐπὶ τριακονταετίαν περίπου διηύθυνε καὶ προήγαγεν ὁ πρότερον ἡμερῶν ἀποθανὼν πρῶτος αὐτοῦ ἰδρυτῆς Ἐρνέστος Keil. *Κ

ΠΩΣ ΔΙΗΓΗΘΗ Ο ΧΑΛΗΜ-ΕΦΕΝΤΗΣ

τὴν ὑπόθεσιν τῆς Νόρμας, ἣν εἶδε παριστανομένην ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Χαλῆμ-Ἐφέντης, ὅστις τώρα κοιμᾶται τὸν αἰώνιον ὕπνον ἐν τινι τῶν παρὰ τὸν Βόσπορον κοιμητηρίων, ἔχων ὡς μνήμα στήλην σαρκοειστεφῆ καὶ κυπάρισσον οὐρανομήκη, ἦν ἀνὴρ ὑψηλῆς περιωπῆς, κατέχων διάσημον θέσιν καὶ προσφιλέστατος χρηματίσας τῷ ὑψίστῳ ἄρχοντι.

Ὁ Χαλῆμ-Ἐφέντης παρευρέθη ποτὲ εἰς τὴν παράστασιν τῆς Νόρμας ἐν τῷ θεάτρῳ Ναοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τὰ πάντα ἤρσαν αὐτῷ τὰ ὠραία δένδρα τῆς πρώτης πράξεως· ἡ ἀνατέλλουσα σελήνη· κυρίως δὲ τὰ κοράσια παρυσιάζοντα τὸ πρόσωπον ἄνευ γιάσματιου. Ἄλλ' ὁ Χαλῆμ-Ἐφέντης ἦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ ἐξυπνος, καὶ, ὡς ἐπισκεφθεὶς πολλάκις τὸν Καρκαγιώζην καὶ τὸν Χατζηαἰθάτην, ἐγίνωσκεν, ὅτι καὶ ἡ παράστασις, εἰς ἣν ἤδη παρευρίσκατο, ἔχει ὑπόθεσιν τινα. Ἐπέστησε λοιπὸν τὴν προσοχὴν ἵνα καὶ αὐτὸς ἐννοήσῃ καὶ εἰς ἄλλον δυνηθῇ νὰ διηγηθῇ τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς ἐν τῷ θεάτρῳ λίθος ἐπὶ λίθου καθήμενος. Καὶ ὄντως εὐθὺς

ἐπομένῃν ἡμέραν ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ δεῖξῃ τὴν νομισμὴν του. Καθήμενος ἐν τῷ καφενεῷ καὶ καπνίζων παρεκλήθη ὑπὸ τῶν φίλων νὰ διηγήθῃ τί εἶδεν εἰς τὸ θέατρον, καὶ διηγήθη τὴν πλοῦσιν τῆς παραστάσεως ὡς ἔπεται·

« Ἦτον ἓνας πλούσιος πασᾶς (Oroveso) καὶ ἔχεν ἓνα εὐμορφο περιβόλι (foresta sacra de Druidi) μὲ μεγάλα δένδρα. Εἶχε πολλοὺς σκλάβοὺς καὶ εὐνούχους καὶ πολλὰς γυναῖκες καὶ τὸ καλοκαίρι τὸ βράδυ κατέβαιναν μὲ τὸ φεγγάρι εἰς τὸ περιβόλι καὶ ἐτραγουδοῦσαν εὐμορφους ἀγάνθους, καὶ ἡ χανούμισσα ἔκοφταν λουλούδια (il sacro vischio). Ἀπὸ ὅλαις ταῖς γυναῖκες τούτου δύο ἦσαν ἡ πλέον ἀγαπημέναι του· ἡ μία νεώτερη (Adalgisa) καὶ ἡ ἄλλη ὀλίγον περασμένη (Norma). Αὐτὸς ὅμως ἦταν γέρος καὶ οὐταῖς ἔκαμναν τρόπον καὶ ἔβλεπαν κρυφὰ ἓνα φράγκον κόνσολον ὅταν ὁ πασᾶς ἐπήγαιεν εἰς τὸ θέατρον νὰ παρασυνῆσθαι.

Μίαν ἡμέραν ἡ μεγαλύτερη ἐκάθουσαν εἰς τὸν μουσαφροντᾶ καὶ ἐπερίμενε τὸν φράγκον ὅπως ἔστειλε καὶ τὰ παιδιὰ τῆς νὰ τὰ κρύψουν (Vanne e li cela entrambi) ἐπειδὴ ἦταν μεγαλοπόνητοι πλέον. Τὸ μαθαίνει ἡ ἄλλη καὶ ἔρχεται καὶ τῆς λέγει θυμωμέναι· « Ἄκουσε· τὸν φράγκον τὸν παράγγειλα ἐγὼ· πῶς λοιπὸν τὸν εὐρίσκεις ἐσύ; Ὡς τόσο νὰ καὶ ὁ φράγκος ποῦ ἔλασε. Τότε ἤρχισαν νὰ μαλόνουν καὶ τὸ πρᾶγμα ἀναψτε πάντα περισσότερον, ἀλλὰ τὴν στιγμήν ποῦ ἤθελαν νὰ μαλλοκοπηθοῦν, διὰ νὰ μὴ τροπάζῃ ὁ κόσμος, ἐκαταίβασαν τὸν βερδέ.»

Τοσαῦτα εἰπὼν ὁ Χαλήμ· Ἐφέντης ἐπαύσατο τὸ μικρόν. Τὸ περὶ αὐτὸν ἀκροατήριο ἐσίγα ἡσυχῆ καὶ θαυμάζον. Ὁ Χαλήμ· Ἐφέντης ἀπέλαβε τὴν διήγησιν·

« Ὡς τόσον ἐνύχτωσε καὶ ἡ μεγαλύτερη δὲν ἔμπορῶσε νὰ κοιμηθῇ·

Ἐσουλᾶσερον εἰς τὸν ὄνταν τῆς

Κ' ἐτραγουδοῦσαν ἀπ' τὸν σεβδὸν τῆς.

Ἐξαφνα ἐπλησίασεν εἰς τὰ παιδιὰ τῆς, ποῦ κοιμοῦνταν εἰς τὸ γιατάκι, καὶ ἐσῆκωσε τὸ μαχαίρι νὰ τὰ χτυπήσῃ. Ἄρχισε νὰ ξημερόνη καὶ αὐτὸ ποῦ ἦρθε ἡ νεώτερη νὰ τὴν εὖρη. Φαίνεται, ὅτι ἐδάρθησαν τὴν περασμένη μέρα, καὶ ὅτι ἡ νεώτερη, σὰν δυνατώτερη ποῦ ἦτον, τῆς ταῖς ἀρετὰς καὶ διὰ τοῦτο ἦρθε πρῶτ' ἄλλ' νὰ τῆς ἀπαιτήσῃ συγχώρησι διὰ τὸ ξύλο ποῦ τῆς ἔδωκε. Ὅτε ἐκείνη παρακαλεῖ περισσότερον, βάζει καὶ τὰ παιδιὰ τῆς νὰ γονατίσουν (Mira o Norma) καὶ ἔτσι τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τὴν ἐσυγχώρησε. Ἀπὸ τὴν ἐσυγχώρησε ἐβγήκαν μαζῆ ἕξω. Ἦτον περιέργος νὰ μάθω ποῦ πῆγαν καὶ ἐρώτησα τὴν νεώτερην ποῦ κάθουσαν κοντά μου καὶ ἐκαταλάβαινε περισσότερον ἀπὸ ἐμένα, καὶ αὐτὸς μοῦ εἶπε, πῶς ἐπῆγαν στὸ χαμάμη.

Ὁ κόνσολος ἔμπα, ἔβγα, τὸ μυρίσθησαν οἱ εὐνούχοι· ἐπῆραν καὶ πολλοὺς καθάσιδες καὶ ἐ-

πῆγαν εἰς μία γωνιά τοῦ περιβολιοῦ νὰ ἰδοῦν τί ἔχουν νὰ κάμουν. Τὴ στιγμήν ἐκείνη ἦρθε καὶ ὁ πασᾶς· τοῦ τὸ λέγουν, καὶ αὐτὸς προστάζει νὰ τὸν πιάσουν.

Δὲν πέρασε πολὺ καὶ μιὰ μέρα, ὅτι ἤθελε ἄμπη ὁ κόνσολος εἰς τὸ περιβόλι, τὸν πιάνουν καὶ τὸν πηγαίνουν τοῦ πασᾶ. Ὁ πασᾶς, σὰν τὸν εἶδε, ἐσῆκωσε τὸ γαταγάρι νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἐτυχεν ἐκεῖ ἡ χανούμισσα, ἡ γεροντότερη, καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλῇ. Ὁ πασᾶς ἀποφάσισε νὰ συγχώρησῃ καὶ τοὺς δύο, ἂν ἡμπορέσῃ νὰ τὸν καταφέρῃ νὰ τουρκέψῃ. Ἡ χανούμισσα εἶπε· « Τραβιχθῆτε καὶ νὰ ἰδῶ.» Ἐτραβίχθησαν καὶ αὐτὴ ἄρχισε νὰ τοῦ μιλῇ (in mia mano alfin tu sei). Ὅλα στὰ χαμένα· δὲν ἤθελε νὰ τουρκέψῃ. Τότε αὐτὴ ἐθύμωσε, ἔβγαλε ἓνα μαχαίρι καὶ ἤθελε νὰ τὸν χτυπήσῃ. Αὐτὸς, παληκᾶρι, ἤθελε νὰ τῆς τὸ πάρῃ. Τότε ἄρχισε αὐτὴ νὰ φωνάζῃ (Olà, ministri, sacerdoti, accorrete), εὐρήκεν ἐκεῖ καὶ τὸ καζάνι καὶ ἄρχισε νὰ τὸ χτυπᾶ καὶ ἐπρόφθασεν ὁ πασᾶς καὶ τὸ ἄσκειρι.

Ὁ πασᾶς ἐπρόσταξε νὰ βίξουν τὴν χανούμισσα εἰς τὴν θάλασσα. Ἐκλαίγει ἡ κακομοῖρα, ἐγονάτισε καὶ ἐπαρακαλοῦσε (Deh! non volerli vittime). Τοῦ κάκου· τὴν ἐσκέπασαν μ' ἓνα μαῦρο πανί, τὴν πῆραν καὶ τὴν πῆγαν νὰ τὴν πετάξουν. Τὴν νεώτερη, ποῦ τὴν ἀγαποῦσε περισσότερον, τὴν ἐσυγχώρησε. Τί ἔγεινεν ὁ κόνσολος δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω. Ἐρώτησα τὸν γείτονά μου καὶ μοῦ εἶπε, πῶς τὸν ἐπαλούκωσαν.»¹

ΛΗΘΕΙΑΙ

Μέγιστον διατρέχει τις κίνδυνον νὰ καταληφθῇ ὑπὸ ἀηθίας ἂν ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐξετάσῃ τίνι τρόπῳ παρασκευάζεται ἡ διοίκησις, αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων καὶ τὸ γεῦμά του.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἕκαστος κέκτηται τριῶν εἰδῶν φίλους· τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, τοὺς μισοῦντας, καὶ τοὺς ἀδιαφοροῦντας ἂν ζῇ ἢ ἂν ἀπέθανε. (Chamfort).

ΥΠΕΙΝΗ

Μέσα προφυλακτικὰ κατὰ τοῦ κούσους.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ κούσους ἐν Ἀθήναις ὑπερβαίνει τὸ μέτρον εὐχαρίστου θερμοκρασίας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμότητος, ἰδίως ὅτε πνεύσιν οἱ νοτιοδυτικοὶ ἄνεμοι, καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον διάρκειαν αὐτῆς· ἐπὶ πάντε σχεδὸν μῆνας, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Μαΐου μέχρι τέλους τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἐκτεταμένη φυτεία δένδρων ἐν τε τῇ πόλει καὶ ἐπὶ τῶν περὶ αὐτὴν λόφων, ἐν ταῖς πεδιάσι τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὄρεων αὐτῆς, ὅπου εἶναι τοῦτο κατορθωτόν, ἤθελε βεβαίως μετριάσει κατὰ πολὺ τὸ κακὸν καὶ καταστήσει τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν εὐχάριστον καὶ κατὰ τὸ θέρος, ἰδίως ἐν ταῖς ἔξο-

1. Οἱ κούσους εἶναι κούσους ἢ μερλοῦριον.